

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه چهاردهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی



أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۱۳۷ از سوره مبارکه انعام

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَائُهُمْ لِيُرَدُّوهُمْ
وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

ترجمه آیه ۱۳۷

و همین گونه بتهای آنها برای بیشتر مشرکین، کشتن فرزندانشان را در نظرشان جلوه دادند تا آنکه آنها را به هلاکت انداختند و دینشان را بر آنها مشتبّه ساختند و اگر خدا می خواست، چنین نمی کردند. بنابراین آنها و تهمت‌هایشان را به حال خود واگذار. (۱۳۷)

برداشت از آیه ۱۳۷ (عادت به رسومات)

بشر در اثر تزکیه نفس نکردن و به رسومات و عادت‌ها عمل کردن به جایی می‌رسد که فرزند کشتن برای او کاری عادی می‌شود، آنها را به جایی می‌رساند که دین و روششان را برایشان مشتبّه می‌کند و خدا آنها را به حال خود وا می‌گذارد.

آیه ۱۴۰ از سوره مبارکه انعام

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ حَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

ترجمه آیه ۱۴۰

کسانی که فرزندان خود را از روی جهل و دیوانگی کشتند، ضرر کردند و آنچه را خدا به آنها روزی داده بود، بر خود حرام کردند، در حالی که بر خدا افترا بستند. آنها حتماً گمراه شدند و هدایت نیافتند. (۱۴۰)

برداشت از آیه ۱۴۰ (گمراهی کامل)

کسانی که به رسومات پایبندند و تزکیه نفس نکرده‌اند گمراهند و هیچ‌گاه به راه صحیح هدایت نمی‌شوند.

آیه ۱۴۷ از سوره مبارکه انعام

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ

الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾

ترجمه آیه ۱۴۷

پس اگر تو را تکذیب می‌کنند، به آن‌ها بگو: پروردگار شما رحمتش واسعه است، اما مجازات و عذاب او از قوم مجرمین برداشته نخواهد شد. (۱۴۷)

برداشت از آیه ۱۴۷ (تکذیب پیامبر اکرم ۹)

کسانی که تزکیه نفس نمی‌کنند، و به صفات رذیله مبتلا هستند همه معتقدات دینی را دروغ می‌پندارند، حتی رسالت رسول اکرم ﷺ را تکذیب می‌کنند و رحمت واسعه خدای تعالی را نادیده می‌گیرند و خدای تعالی از مجرمین به خاطر این اعمالشان نمی‌گذرد.

آیات ۱۵۱-۱۵۳ از سوره مبارکه انعام

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَ لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَ إِيَّاهُمْ وَ لَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطْنٌ وَ لَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا

بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي

هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ

نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا

ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ

وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

ترجمه آیات ۱۵۱-۱۵۳

بگو: بیائید آنچه را که پروردگارتان بر شما حرام کرده، برایتان بخوانم.

(اول) اینکه چیزی را شریک خدا قرار ندهید.

(دوم) و به پدر و مادر نیکی کنید.

(سوم) و کودکانتان را از ترس فقر نکشید، ما شما و آن‌ها را روزی می‌دهیم.

(چهارم) و به کارهای زشت نزدیک نشوید، چه این کارهای زشت، علنی و چه پنهانی باشد.

(پنجم) و انسانی را که خداوند محترم شمرده به قتل نرسانید، مگر به حق باشد. این وصیتی است که خدا

به شما فرموده، شاید شما عقلتان را به کار بیندازید. (۱۵۱)

(ششم) و به مال یتیم نزدیک نشوید، مگر با نیکی تا زمانی که آن یتیم به حد بلوغ و رشد خود برسد.

(هفتم) و پیمانانه و وزن را کامل کنید و با عدالت آن را انجام بدهید. ما هیچ کس را مگر به اندازه وسعش

تکلیف نکرده‌ایم.

(هشتم) و وقتی که سخنی می‌گوئید، ولو برای اقوام و نزدیکان باشد، به عدالت بگوئید.

(نهم) و به عهد خدا وفا کنید. این وصیت خدا به شما است، شاید شما متذکر شوید. (۱۵۲)

(دهم) و این است صراط من که مستقیم است، پس از آن پیروی کنید.

(یازدهم) و از راههای مختلف دیگر پیروی نکنید، زیرا شما را از راه خدا جدا می‌کند. این وصیت خدا

به شما است، شاید شما تقوا پیشه کنید. (۱۵۳)

برداشت از آیات ۱۵۱-۱۵۳ (ده وظیفه سالک الی الله)

سالک الی الله باید از رسوماتی که معمولاً مردم به آن مبتلا هستند که بعضی از آن‌ها در قدیم مرسوم بوده و بعضی از آن‌ها در زمان ما مرسوم است بپرهیزد:

اول: آنکه در هیچ چیز و هیچ کار، کسی و چیزی را شریک خدای تعالی قرار ندهد.

دوم: آنکه به پدر و مادر نیکی کند.

سوم: آنکه روح و بدن فرزندان را با تعلیمات زشت به خاطر آن که ثروتمند بشوند نکشد زیرا روزی او و پدر و مادرش را خدای تعالی مقدر فرموده است.

چهارم: به فواحش چه در ظاهر و چه در پنهان نزدیک نشود.

پنجم: کسی که خدا کشتنش را حرام کرده نکشد.

ششم: به مال یتیم برای تصرف بیجا و بیهوده نزدیک نشود.

هفتم: کیل و ترازو را با عدالت انجام دهد.

هشتم: عدالت را در بین مردم ولو آن که آن‌ها از اقوام و خویشاوندانش باشند رعایت کند.

نهم: به عهدی که خدای تعالی با آن‌ها چه در عالم ذر و چه در دنیا بسته وفا کند.

دهم: از راه‌هایی که دیگران برای تفرقه انداختن از راه حق، به وجود آورده‌اند پیروی نکند.

این است شرایط صراط مستقیم که باید سالک الی الله از آن پیروی کند. این‌ها را خدا فرموده که شاید شما عقلتان را به کار بیندازید، از خواب غفلت بیرون بیایید و تقوی را پیشه کنید.

آیه ۱۵۹ از سوره مبارکه انعام

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتُ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى

اللَّهِ ثُمَّ يَنْبِئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

ترجمه آیه ۱۵۹

کسانی که دین خود را به تفرقه کشانده‌اند و به دسته‌های گوناگون و مسلک‌های مختلف تقسیم کرده‌اند، تو هیچ گونه ارتباطی با آنها نخواهی داشت. سروکار آنها تنها با خدا است، پس خدا آنها را از آنچه انجام می‌داده‌اند، با خبر می‌کند. (۱۵۹)

برداشت از آیه ۱۵۹ (وحدت و یگانگی)

سالک الی الله باید تمام کوشش خود را برای وحدت و عدم تفرقه بین همسفران خود قرار دهد و الاً خدای تعالی او را از خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام جدا می‌کند و روز قیامت پروردگار متعال به خاطر تفرقه‌ای که بین دوستان انداخته عذابش می‌نماید.

آیه ۱۶۰ از سوره مبارکه انعام

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

ترجمه آیه ۱۵۹

کسانی که دین خود را به تفرقه کشانده‌اند و به دسته‌های گوناگون و مسلکهای مختلف تقسیم کرده‌اند، تو هیچ گونه ارتباطی با آنها نخواهی داشت. سروکار آنها تنها با خدا است، پس خدا آنها را از آنچه انجام می‌داده‌اند، با خبر می‌کند. (۱۵۹)

برداشت از آیه ۱۶۰ (مهربانی خدای تعالی)

خدای تعالی آن قدر مهربان است که اگر کسی کار خوب بکند ده برابر به او حسنه می‌دهد ولی اگر کسی کار بدی بکند جزایش همان یک بدی است که انجام داده است و هیچ گاه خدای تعالی به کسی ظلم نمی‌کند.

آیات ۱۶۱-۱۶۳ از سوره مبارکه انعام

قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

ترجمه آیات ۱۶۱-۱۶۳

بگو: قطعاً مرا پروردگارم به راه راست هدایت کرده است، دین پا برجائی که مطابق ملت پاک ابراهیم است و ابراهیم از مشرکین نبود. (۱۶۱)

بگو: نماز و تمام عبادات و حتی زندگی و مرگ من همه برای خدا است که پروردگار جهانیان است. (۱۶۲)

شریکی برای او نیست و به همین موضوع امر شده‌ام و من اول مسلمانم. (۱۶۳)

برداشت از آیات ۱۶۱-۱۶۳ (پیغمبر اکرم ۹ گواست)

خدای تعالی پیامبر اکرم ﷺ را که مقتدا و الگوی سالکین الی الله است در همان راه مستقیمی که دین پابرجا و ملت حضرت ابراهیم علیهِ السلام بوده یعنی توحید کامل قرارش داده و نماز، سلوک، زندگی و مردنش تنها برای خدای جهانیان بوده و برای خدا در هیچ چیز و هیچ کار چیزی را و کاری را شریک قرار نداده و او اول تسلیم پروردگار است.

«سوره مبارکه اعراف»

آیه ۳ از سوره مبارکه اعراف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

ترجمه آیه ۳

از چیزی که بر شما از طرف پروردگارتان نازل شده، پیروی کنید و از سرپرستان دیگری غیر از پروردگار پیروی نکنید. اما شما کمتر متذکر می شوید. (۳)

برداشت از آیه ۳ (پیروی از قرآن)

سالک الی الله باید فقط از قرآن و احادیث نقل شده از پیامبر اکرم ﷺ با کوشش و اجتهاد، دقیقاً پیروی کند و از سخنان دیگران به خصوص که آن‌ها را ولی خود قرار دهد پیروی نکند.

وَلَقَدْ مَكَنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا

تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

ترجمه آیه ۱۰

و ما شما را دارای تمکن و حکومت در روی زمین قرار دادیم و انواع وسائل زندگی را برای شما در آن فراهم ساختیم، اما شما کمتر تشکر می کنید. (۱۰)

برداشت از آیه ۱۰ (شکر خدا)

یکی از وظایف سالکین الی الله شکر کردن خدای تعالی است زیرا خدا به انسان نعمت داده، در زمین او را متمکن کرده و برای او معیشتش را قرار داده است.

آیات ۱۹-۲۳ از سوره مبارکه اعراف

و يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَ زَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَ لَا تَقْرَبَا هَذِهِ

الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا

وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَاتِمِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ

تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَ قَاسَمَهُمَا إِيَّيَّ لَكُمَا مَنَ

النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾ فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَاتِمُهُمَا وَ طَفِقَا

يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَ نَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَمَا

الشَّجَرَةِ وَ أَقْلُ لَكُمْ إِنِّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا

أَنفُسَنَا وَإِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

ترجمه آیات ۱۹-۲۳

وای آدم، تو و همسرت در بهشت ساکن شوید و از هر جا و از هر میوه‌ای که خواستید بخورید و به این درخت نزدیک نشوید که از ظالمین خواهید بود. (۱۹)

شیطان آن دو را وسوسه کرد تا آنچه را که از بدنشان پوشیده بود، آشکار نماید و گفت: پروردگارتان شما را از این درخت نهی نکرده، مگر آنکه مبدا شما دو فرشته شوید یا در بهشت جاودانه بمانید. (۲۰)

و برای آن‌ها قسم خورد که من برای شما از نصیحت‌کنندگانم. (۲۱)

پس آن‌ها را با گول زدن و مغرور کردن (به خوردن از آن درخت) دلالت کرد. پس وقتی که از آن درخت چشیدند، تمام اندامشان و عورتشان برای آن‌ها آشکار شد و آن‌ها مشغول شدند که از برگهای درخت آن باغ بر خود بگذارند و در این موقع پروردگارشان آن‌ها را صدا زد که مگر من شما را از خوردن آن درخت نهی نکرده بودم و مگر من به شما نگفته بودم که شیطان دشمن آشکاری برای شما است؟ (۲۲)

(آدم و حواء) گفتند: پروردگار ما، به خود ظلم کردیم و اگر ما را نبخشی و بر ما مهربانی نکنی، از ضررکنندگان خواهیم بود. (۲۳)

برداشت از آیات ۱۹-۲۳ (ظلم به نفس)

سالک الی الله باید از جریان حضرت آدم علیه السلام عبرت بگیرد و بداند که اگر کار مکروه و یا ترک اولایی انجام داد از ظالمین به خود محسوب می‌شود.

آیات ۲۶-۲۷ از سوره مبارکه اعراف

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُورِي سَوَآتِكُمْ وَ رِيشًا وَ لِبَاسُ

التَّقْوَى ذَلِك خَيْرٌ ذَلِك مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَا بَنِي آدَمَ لَا

يُفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمُ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا

سَوَّاتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَ قَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ

أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

ترجمه آیات ۲۶-۲۷

ای پسران آدم، لباسی برای شما نازل کردیم که اندام شما را می پوشاند و زینت برای شما است، ولی لباس پرهیزگاری و تقوی از آن بهتر است. آن از آیات خدا است، شاید آن ها متذکر شوند. (۲۶)

ای فرزندان آدم، شیطان شما را آن گونه که پدر و مادرتان را از بهشت بیرون کرد و لباسشان را از تنشان بیرون آورد برای آنکه عورتشان را به آن ها نشان دهد، گول نزند. قطعاً او و جمعیتش شما را از جایی که شما آن ها را نمی بینید، می بینند. ما شیاطین را اولیاء کسانی که ایمان نمی آورند، قرار دادیم. (۲۷)

برداشت از آیات ۲۶-۲۷ (تقوی)

سالک الی الله باید بداند که بهترین پوشش برای او تقوی است و کوشش کند که شیطان او را اغوا نکند، او را از تقوی دور ننماید زیرا شیطان دیده نمی شود و وسوسه هایش در دل کسانی که ایمانشان کامل نیست و شیطان را ولی خود قرار داده اند زیاد است.